

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ
ДІЯЛЬНОСТЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 073 Менеджмент
(код і назва спеціальності)

освітня програма «Менеджмент: бізнес-адміністрування»
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

Метіль Т.К.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою управління підприємницькою та туристичною діяльністю протокол № 1 від 01 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри
Метіль Т.К.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності

Драгісва Л.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:	к.е.н., доцент кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю Мурашко І.С.; к.геогр.н., доцент кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю Тодоров В.І.
Рецензенти програми:	д. е. н., професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю Степанова К.В.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 3	<i>Лекції:</i>	
	16	4
Модулів: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 90		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3	<i>Лабораторні заняття:</i>	
Семестр: 5	<i>Семінарські заняття:</i>	
	20	4
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 2/1		
- самостійна робота: 4/5	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	54	82

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни міжнародна економіка є: змістовна сутність міжнародної економіки, загальних світогосподарських процесах, функціонуванні світового господарства та міжнародних взаємовідносинах.

Мета навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» є формування у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжнародної економіки для фундаментальної й спеціальної освіти та практичної діяльності за фахом.

Міждисциплінарні зв'язки: мікроекономіка та макроекономіка, зовнішньоекономічна діяльність підприємства: організація та управління.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для обов'язкових навчальних дисциплін

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми: «Менеджмент: бізнес-адміністрування» та стандарту вищої освіти України спеціальності 073 Менеджмент

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК04.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 4	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
ЗК05.	Знання та розуміння предметної області та розуміння	ПРН 3	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту,

	професійної діяльності		сучасних концепцій лідерства.
ЗК09.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 3	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
ЗК 13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	ПРН 8	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
		ПРН 15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
ЗК 14	Здатність працювати у міжнародному контексті.	ПРН 13	Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.
		ПРН 18	Виконувати практичні завдання у сфері управління бізнес-організаціями на регіональному та міжнародному рівнях
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 16	Здатність виконувати практичні завдання у сфері управління бізнес-організаціями на регіональному та міжнародному рівнях	ПРН 18	Виконувати практичні завдання у сфері управління бізнес-організаціями на регіональному та міжнародному рівнях

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною НРК

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК04.		ПРН 4		
ЗК05.	ПРН 3			
ЗК09.	ПРН 3			
ЗК13.		ПРН 8		ПРН 15
ЗК14.		ПРН 18	ПРН 13	
СК 16.		ПРН 18		

IV. Примірний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредита ЄКТС 90 годин.

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1	Міжнародна економіка як наука	2	1	1	-	-	5	2	2	-	-	-	9
2	Теоретичні аспекти інтернаціоналізації	2	1	1	-	-	5	2	2	-	-	-	9
3	Міжнародна торгівля	4	2	2	-	-	5	2	2	-	-	-	9
4	Міжнародний рух капіталу	4	2	2	-	-	5	2	-	2	-	-	7
5	Світова валютна система	4	2	2	-	-	5	2	-	-	-	-	7
6	Міжнародний рух технологій	4	2	2	-	-	5	2	-	-	-	-	7
7	Міжнародна міграція робочої сили	4	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	7
8	Міжнародна економічна інтеграція	4	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	7
9	Міжнародні економічні організації	3	1	2	-	-	7	-	-	-	-	-	9
10	Галузі світової економіки та регіони світу	3	1	2	-	-	7	-	-	-	-	-	9
11	Проміжний контроль	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
12	Консультавання до екзамену	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Підготовка до екзамену	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом: 90		36	16	20	0	0	54	12	4	4	0	0	82

V. Зміст дисципліни

Тема 1. Міжнародна економіка як наука.

Поняття і предмет курсу «Міжнародна економіка». Вчення про міжнародну економіку як складова економічної теорії. Сутність, форми та чинники міжнародного поділу праці. Спеціалізація та кооперування. Рівні міжнародних економічних відносин

Зародження світового господарства. Етапи розвитку світового господарства. Остаточне сформування світового господарства. Класичні й альтернативні теорії міжнародної торгівлі.

Тема 2. Теоретичні аспекти інтернаціоналізації

Інтернаціоналізації господарського життя. Етапи розвитку інтернаціоналізації господарського життя. Напрями інтернаціоналізації господарського життя. Сутність, характеристика і етапи розвитку інтернаціоналізації виробництва. Міжнародний поділ праці, міжнародна спеціалізація та кооперація. Види міжнародної спеціалізації виробництва.

Фактори розвитку і причини участі країн у міжнародному поділі праці. Етапи

розвитку поділу праці як економічного процесу. Нові тенденції в розвитку міжнародного поділу праці і світової економіки.

Тема 3. Міжнародна торгівля.

Поняття і теорії зовнішньої торгівлі. Експорт, імпорт, реекспорт, реімпорт.

Показники участі країни у міжнародній торгівлі. Державне регулювання зовнішньої торгівлі. Міжнародна торгівельна політика. Основні форми міжнародної торгівельної політики держави. Фритредерство. Протекціонізм та його форми.

Мито: поняття, функції, види. Митний тариф.

Тема 4. Міжнародний рух капіталу.

Сутність міжнародного руху капіталу. Етапи виникнення і розвитку процесу міжнародного руху капіталу. Передумови міжнародного руху капіталу.

Форми міжнародного руху капіталу. Міжнародне кредитування, прямі та портфельні інвестиції. Пільговий міжнародний кредит. Дарунок. Основні риси прямих та портфельних інвестицій. Мотиви здійснення прямих інвестицій за кордоном. Інвестиційний клімат.

Міжнародні фінансові центри. Елементи існування міжнародного фінансового центру.

Тема 5. Світова валютна система

Поняття валютної системи та її структура. Основні елементи національної та світової валютної системи. Еволюція світової валютної системи. Становлення валютної системи України.

Золотомонетний стандарт. Золотодевізний стандарт. Валютні системи: Генуезька, Бреттон-Вудська, Ямайська, Європейська. Створення Європейського валютного союзу. Запровадження єдиної європейської валюти євро. Європейський центральний банк. Теорії валютного курсу. Міжнародні фінансові ринки.

Тема 6. Міжнародний рух технологій

Поняття міжнародного руху технологій, його причини, форми й особливості. Науково-технічна революція та її вплив на світове господарство. Світовий ринок технологій.

Основні форми міжнародної передачі технологій. Міжнародне виробниче та науково-технічне співробітництво. Правові форми захисту технологій. Ліцензійна торгівля. Оцінка обсягів передачі технології. Інжинірингові операції. Міжнародне технічне сприяння.

Тема 7. Міжнародна міграція робочої сили

Поняття міграції робочої сили. Основні демографічні показники населення світу. Міграції населення у минулому й нині. Види трудової міграції. Основні тенденції міграції робочої сили. Масштаби і напрямки міграції. Основні центри притягання робочої сили.

Вплив міграції робочої сили на країни, що імпортують і експортують робочу силу. Кількісні показники переміщення трудових ресурсів між країнами.

Особливості міграційної політики України. Регулювання імміграції та стимулювання рееміграції.

Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція

Сутність і форми економічної інтеграції. Фактори, що визначають інтеграційні процеси.

Основні інтеграційні угруповання світу: детальний аналіз їх зародження і розвитку. Історія європейської економічної інтеграції. Інтеграційні об'єднання країн Північної та Південної Америки. Інтеграційні об'єднання в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Україна

і світові інтеграційні процеси.

Зовнішньоекономічні зв'язки України. Моніторинг і регулювання міжнародної економіки.

Висвітлення природи транскордонного співробітництва. Вивчення досвіду України та інших європейських країн у розвитку транскордонного співробітництва. Форми розвитку ТС.

Тема 9. Міжнародні економічні організації.

Організація об'єднаних націй. Мета діяльності ООН. Принципи діяльності ООН.

Міжнародний валютний фонд. Основні функції МВФ. Структура МВФ.

Світовий банк. Цілі організації Світового банку. Структура Світового банку.

Світова організація торгівлі, цілі її функціонування.

Взаємодія України із міжнародними економічними організаціями.

Тема 10. Галузі світової економіки та регіони світу

Структуризація світової економіки та її критерії.

Галузева структура світової економіки. Енергетика і економіка: історичний екскурс в енергетику, Європейська енергетична хартія, перспективи розвитку енергетики світу. Видобування енергоносіїв (нафтодобувна, газодобувна та вугільна галузі промисловості).

Електроенергетика. Гірничодобувна та лісова галузі промисловості. Загальні тенденції розвитку обробних галузей промисловості. Чорна та кольорова металургія. Машинобудування. Хімічна та легка промисловість. Загальні тенденції розвитку сільського господарства. Рослинництво. Тваринництво та інші галузі. Агропромисловий комплекс. Транспорт світу: загальна характеристика транспорту та окремих його видів.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Міжнародна економіка як наука.

Тема 2. Теоретичні аспекти інтернаціоналізації.

Тема 3. Міжнародна торгівля.

Тема 4. Міжнародний рух капіталу.

Тема 5. Світова валютна система.

Тема 6. Міжнародний рух технологій.

Тема 7. Міжнародна міграція робочої сили.

Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція.

Тема 9. Міжнародні економічні організації.

Тема 10. Галузі світової економіки та регіони світу.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Самостійна робота студента (далі – СРС) як невід'ємна складова освітнього процесу у вищому навчальному закладі є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами аудиторної роботи, в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Кожен вид самостійної роботи фіксується в академічному журналі окремою графою. Результативність виконання конкретних завдань для СРС оцінюється в балах від «0» до «5» і фіксується в академічному журналі. СРС може містити крім обов'язкової складової, ще й вибірку. Обов'язкова складова СРС передбачає опанування програмного матеріалу дисципліни. Вибіркова складова передбачає виконання завдань, які студент вибирає з метою підвищення свого професійного рівня, особистого рейтингу.

Загальний обсяг СРС з дисципліни «Міжнародна економіка» становить 54 год. (82 год.).

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з дисципліни «Міжнародна економіка»:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до семінарських занять;
- вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- пошукова робота з електронними джерелами;
- підготовка і написання рефератів;
- підготовка студентів до проведення поміжного (модульного) контролю та заліку.

Розподіл годин на виконання СРС

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	8	10
2.	Підготовка до семінарських занять	8	16
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	2	2
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	4	10
5.	Підготовка рефератів (доповідей)	4	10
6.	Участь у науково-дослідній роботі (теоретичне дослідження, експериментування, написання тез, статей, виступ з доповіддю на студентській конференції та ін.)	10	10
7.	Проходження курсів на платформах EdEra, Prometheus	10	14
8.	Вирішення управлінських ситуацій та виконання тестових завдань	8	10
9.	Загалом	54	82

Тематика індивідуальних (групових) завдань:

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Окрім цього замість написання реферату можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до тема навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus.

Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю: усне опитування, перевірка завдань індивідуальної самостійної роботи.*

6.2. *Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.*

6.3. *Форми підсумкового контролю: залік.*

6.4. *Засоби діагностики результатів навчання: подано у силабусі навчальної дисципліни.*

6.5. *Критерії оцінювання результатів навчання: подано у силабусі навчальної дисципліни.*

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА Ноутбук, проектор

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Гуткевич С.О., Корінко М.Д., Сафонов Ю.М. Міжнародна економіка: підруч. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с.
3. Захарченко В.І. На шляху до цифрового стандарту світової валютної системи. *Економічний форум*. Том 1. № 1. 2022. с. 90-99.
4. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. Видання 6-те, перероб. та доп. / За ред. Козака Ю. Г. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 292 с
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко та ін. / за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 652 с.
6. Кібік О. М., Нестерова К. С., Хаймінова Ю. В. Міжнародна економіка : навчально-методичний посібник. Одеса : НУ "ОЮА", 2020. 85 с.
7. Короленко Н. В., Петросян А. А. Міжнародна міграція робочої сили: причини та наслідки. *Ефективна економіка*. № 1. 2021. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2021/87.pdf
8. Мазаракі А.А. , Мельник Т. М., Генералов О. В. Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 312 с.
9. Макаренко Ю.П., Вітер К.О. Аналіз сучасного стану та тенденцій функціонування валютного ринку України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2. 2022. с. 42–49.
10. Манжура О. В., Краус Н. М., Краус К. М., Інструменти та механізми регулювання валютного ринку в умовах інституціональних змін національної економіки. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. № 2 (10). 2022. с. 4-18.
11. Міжнародна економічна діяльність України: підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Гончаренко та ін. ; за ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 704 с.
12. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Дніпро :Університет митної справи та фінансів, 2021. 164 с.
13. Редзюк Є. Економічна євроінтеграція: оцінка й моделювання поверхневих та прихованих чинників дивергенції між Україною та ЄС. *Міжнародна економічна політика*. 2021. № 1 (34). С. 95-118.
14. Сучасна міжнародна економіка: Підручник / Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Золотарьова О.В. та ін. / За ред. В.М. Тарасевича. Дніпро: ПБП «Економіка», 2019. 386 с.

Додаткові джерела.

1. Водяний А. Глобальна торгівля під час коронакризи: могло бути гірше. URL: https://lb.ua/economics/2020/08/06/463343_globalna_torgivlya_pid_chas.html (дата звернення: 25.04.2021).
2. Звягін А. Міжнародна торгівля: тенденції 2019 року. URL: <https://yur-gazeta.com> (дата звернення: 28.04.2021)

3. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях підруч. / Ю.Г. Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Короленко Н.В., Ларина Т.І. Тенденції розвитку зовнішньої торгівлі України в умовах глобальної кризи COVID-19. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 1. С. 59–65.
5. Міжнародна економіка: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Козак Ю.Г., Лукьяненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін.; / За ред. Ю.Г. Козака, Д.Г. Лукьяненко, Ю.В. Макогона. К.: Центр учбової літератури, 2018. 560 с.
6. Рогач О. Теорії міжнародного бізнесу : підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 687 с.
7. Шандрівська О. Є. Детермінанти розвитку соціально-економічного простору України: у фокусі концепції регіоналізації. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2021. № 2 (8).
8. Gerber J. (2017). International Economics, Global Edition. Pearson. 510 p.
9. Krugman, P. R., Obstfeld, M., & Melitz, M. J. (2017). International Economics: Theory and Policy. 11th Edition. 800p.
10. Salvatore D. (2019) International Economics, 13th Edition. John Wiley & Sons, 720 p.
11. Департамент ООН з економічних і соціальних питань, 2019. URL: <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp>
12. Портал глобальних даних про міграцію. URL: https://migrationdataportal.org/?i=stock_abs_&t=2019&m=1
13. Todorov V., Topchiev A. Methods of Typing Allochthonous Bulgarian Ethnographic Systems of the Ukrainian Danube Region // Journal of Danubian Studies and Research, Vol 9, No 1. 2019. pp. 224 – 237. (режим доступу - <https://journals.univ-danubius.ro/index.php/research/article/view/5995/5053> .
14. Todorov V., Khomutov V. Self-Identification of the Population in the Context of the Development of Ethnic Tourism (on the Example of the Ukrainian Danube) // Journal of Danubian Studies and Research, Vol 9, No 1. – 2019. – pp.144-150. (режим доступу: <https://journals.univ-danubius.ro/index.php/research/article/view/6019/5044>)
15. Todorov V., Yavorskaya V., Khomutov V. Formation of the Concept of Development of ATU of Border Territories (Bulgaria - Ukraine - Moldova) // Journal of Danubian Studies and Research, Vol 8, No 2. 2018. pp. 417 – 424 (режим доступу: <https://journals.univ-danubius.ro/index.php/research/article/view/5402/4627>).

Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua
2. www.europa.eu.int
3. www.isi.gov.ua
4. <http://www.wto.org/>
5. www.ukrstat.gov.ua
6. <https://mof.gov.ua>
7. <https://bank.gov.ua/>